

El paper de les dones al sistema artístic de la modernitat a Barcelona (1888 – 1936): trajectòria professional, mediació i estratègies de notorietat

La proposta d'investigació per a l'obtenció de la Beca Maria Jesús de Sola en el camp de l'art convocada per la Fundació Güell (Any 2020) es titula 'El paper de les dones al sistema artístic de la modernitat a Barcelona (1888 – 1936): trajectòria professional, mediació i estratègies de notorietat'. L'objectiu principal d'aquest treball de recerca és estudiar les relacions entre les arts i els feminismes i la lògica cultural establerta a partir de les anomenades revolucions burgeses produïdes a finals del segle XVIII i durant el segle XIX, en l'espai de producció artística català. Ens preguntem: quin rol van jugar les dones en el camp de les arts plàstiques resultant d'aquest canvi de paradigma burgés a Catalunya? Què van comportar aquestes transformacions quant a condicions d'accés i professionalització de les dones al món de l'art? I, finalment, com va influir la categoria de gènere en el desenvolupament de la trajectòria artística?

Aquests interrogants ens sorgeixen al pensar i tractar d'aplicar les teories i idees artístiques d'especialistes com Griselda Pollock, entre altres, al cas concret de la història de l'art a Catalunya. Amb el present projecte de recerca es pretén contribuir a l'esclariment d'aquestes i altres possibles qüestions. L'objectiu principal és analitzar des d'una perspectiva feminista l'espai de producció artística català de la modernitat: prenent Barcelona com al focus cultural més important a nivell sistèmic, ens centrarem en el període clau per entendre la maduració substancial de la modernitat catalana, la consolidació de la lògica de la burgesia moderna i les transformacions que va comportar a nivell sistèmic-social. Examinarem quines conseqüències va tenir per a la professionalització i la condicionalitat de les dones artistes el canvi de paradigma de la tradició a la modernitat en el camp de les arts.

A partir de la metodologia i les eines conceptuals pròpies de la sociologia de les arts¹, estudiarem de manera detallada les trajectòries individuals i condicions professionals d'una selecció d'artistes dones actives a Catalunya durant el període temporal que ens ocupa: Lluïsa Vidal (1876 – 1918), Laura Albéniz (1890 – 1940), Lola Anglada i Sarriera (1892 – 1984), Ángeles Santos Torroella (1911 – 2013) i Mercè Llimona i Raymat (1914 – 1997). Es tracta d'artistes plàstiques contemporànies, però representatives de diferents generacions, estils i idees artístiques, la qual cosa ens permetrà comparar les pautes o diferències quant a condicions professionals, mediadors i estratègies de notorietat en diferents punts temporals de la modernitat.

¹ Aquesta metodologia ha estat treballada i desenvolupada al context català per FURIÓ, V. (1995), *Sociologia de l'art*. Barcanova; i (2012), *Arte y reputación: estudios sobre el reconocimiento artístico*. Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona [et alt.]; i PEIST, N. (2012), *El éxito en el arte moderno*. Abada; i (2019) 'Las herramientas de análisis del éxito artístico: una práctica interdisciplinar' en *La dimensió escènica de la ciutat moderna. Les conficions del oblit i del reconeixement*. Col.lecció Singulartiat - GRACMON. Publicacions de la Universitat de Barcelona.